Den Haag, 2 oktober 2026

Achtergrond informatie

number 5 & het Instituut van de Mens
Op 2 oktober 2026 is het **Instituut van de Mens** officieel van start gegaan. Dit gebeurde samen met zo'n 600 mensen vanuit heel uiteenlopende werkelijkheden, die zich allen actief (willen) inzetten voor de missie om vertrouwen, menselijkheid en gelijkwaardigheid weer de norm te maken in Nederland in hoe we elkaar zien, met elkaar samenwerken en besluiten nemen. De tijdelijk rol van het instituut krijgt via allerlei manieren vorm – zoals bijvoorbeeld vanuit ontmoeting, agendering en oplossingen. Zo organiseeert het instituut o.a. Open Dagen en bouwt het aan een nationale Kintsugi Collectie waarin mensen uit heel Nederland delen wat hen daadwerkelijk bezighoudt. Het heeft ook de neutrale RiSE™ herstelaanpak ontwikkeld, met toepassingen en samenwerking met gemeenten in o.a. de lokale aanpak van het toeslagenschandaal.

De oorsprong
Het Instituut van de Mens is ontstaan vanuit anbi-stichting number 5. Wij geloven in een Nederland waarin mensen niet hoeven te vechten om gehoord, gezien en rechtvaardig behandeld te worden. Waar zij een gelijkwaardige en rechtsgelijke positie hebben in relatie tot (overheids)instituties, en mede-inwoners naar voren stappen om mee te werken aan oplossingen. Vanuit de missie *connecting for impact* kwam tussen 2020 en 2023 onder de neutrale vlag van number 5 de oorspronkelijke herstelaanpak tot stand, gebaseerd op de Nederlandse rechtspraktijk en samen met gedupeerde ouders, jongeren en kinderen en experts. Vanaf het begin stonden diep luisteren, vertrouwen, gelijkwaardigheid, menselijke waardigheid, eigen regie en neutraliteit centraal. Vanuit deze ontwikkeling ontstond in 2023 Stichting (Gelijk)waardig Herstel (SGH).

Met de verzelfstandiging van SGH veranderde ook de rol van de SGH-oprichters Laurentien van Oranje en Gerd van Atten. Zij legden twee jaar geleden hun bestuursfunctie neer en zijn dan ook niet meer betrokken bij de koers, aansturing of strategie van de stichting. De huidige werkwijze en ontwikkelingen binnen SGH vallen daarmee buiten hun persoonlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid. In mei 2026 sprak de staatssecretaris namens het kabinet in een brief waardering uit voor de bijdrage van Laurentien aan de totstandkoming van de methodiek en organisatie van SGH (bijgevoegd onderaan dit bericht).

Het Instituut van de Mens: ontwikkelen, leren en delen
De praktijktoepassingen SGH en RiSE™ laten zien wat mogelijk is wanneer we beginnen bij de mensen om wie het gaat en vertrouwen, menselijkheid en gelijkwaardigheid als vertrekpunten nemen in beleid én uitvoering. Vanuit die overtuiging bouwen we het Instituut van de Mens verder uit. Het brengt verschillende expertises samen rondom vijf soorten interventies: anders ontmoeten, anders werken, anders oplossen, anders agenderen en anders geven**.**

RiSE™ is een belangrijke nieuwe toepassing van dat denken
Met RiSE™ werken we nu samen met gemeenten rondom het toeslagenschandaal, maar de

werkwijze is toepasbaar in meerdere contexten zoals jeugdzorg en het Groningse aarbevingsgebied. De uitvoering gebeurt altijd met de mensen om wie het gaat, Luister Buddy's (mede-Nederlanders die opstaan omdat ze óók in hun waarden worden geraakt), gemeenten, experts en maatschappelijke partners. Technologie is nadrukkelijk een onderdeel van de aanpak, altijd in combinatie met menselijk contact. Technologie versterkt de rechtsgelijkheid en helpt ons patronen van behoeften te identificeren zodat problemen elders kunnen worden voorkomen.

De kracht van het collectief

Steeds meer partijen erkennen de RiSE™-werkwijze en dragen bij in de doorontwikkeling. Om de kwaliteit te waarborgen, certificeert het Instituut van de Mens partijen om ermee te werken. Met als doel in iedere context: doorbraak teweegbrengen, oplossen en zichzelf overbodig maken. Het Instituut van de Mens bewaakt de neutraliteit, koers, kwaliteit, werkwijze en bijbehorende organisatievorm. Zo ontstaat een groeiend en lerend netwerk dat vertrouwen, menselijkheid en gelijkwaardigheid steeds verder in de praktijk brengt. Want uiteindelijk gaat het om een werkelijk missiegedreven collectief, waarin het belang van de mensen om wie het gaat leidend is en niet één organisatie, positie of oneigenlijk financieel belang.

STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

t.a.v. Hare Koninklijke Hoogheid
Prinses Laurentien der Nederlanden
Paleis Noordeinde
Postbus 30412
2500 GK Den Haag

Den Haag, 11 mei 2026

Beste Laurentien,

Graag wil ik u mijn oprechte dank uitspreken voor de niet aflatende inzet waarmee u zich de afgelopen jaren heeft ingezet voor de gedupeerde ouders en kinderen van de toeslagenaffaire.

Met de oprichting van de Stichting Gelijkwaardig Herstel (SGH), en met de initiatieven die daaraan voorafgingen, heeft u een stem gegeven aan een groep burgers die zich lange tijd ongehoord voelden. Uw focus op emotioneel herstel en het herstellen van de menselijke maat heeft een onmiskenbare impact gehad op de wijze waarop wij naar dit dossier kijken

De weg die we samen hebben afgelegd, was niet altijd zonder hindernissen. De intensieve politiek-bestuurlijke context, de aanhoudende media-aandacht en de grote emotionele lading van het onderwerp hebben veel gevraagd van u en van alle betrokkenen. Het ging immers om diep persoonlijk leed, gevoelens van onrecht en een sterke wens om recht te doen aan ouders. In die omstandigheden liepen emoties soms hoog op, juist omdat velen zich met overtuiging en betrokkenheid hebben ingezet om het juiste te doen. Juist in die dynamische en soms complexe omgeving bent u trouw gebleven aan uw missie; het bieden van een gelijkwaardige dialoog en het geven van een stem aan de gedupeerde ouders.

Met uw inzet heeft u bovendien waardevolle elementen uit het herstelrecht weten te verbinden met een bredere maatschappelijke betrokkenheid. Daarmee heeft u bijgedragen aan een unieke methodiek, waarin erkenning, dialoog en herstel centraal staan. Deze benadering heeft nieuwe perspectieven geopend op hoe overheid en samenleving gezamenlijk kunnen werken aan recht doen aan mensen die door overheidsoptreden zijn geraakt.

Zoals ook in mijn publieke reflectie naar voren is gekomen, heeft uw betrokkenheid geholpen om het perspectief van ouders centraler te stellen en het belang van erkenning, herstel en menselijke waardigheid nadrukkelijker onderdeel te maken van het proces.

Uw keuze om u vanaf nu te richten op activiteiten buiten SGH vormt een passend moment voor overdracht en luidt een nieuwe fase in voor de verdere ontwikkeling van de stichting. Als oprichter van SGH blijft uw bijdrage aan de totstandkoming van de organisatie van grote waarde en verdient deze blijvende erkenning. Nu u geen actieve rol meer vervult binnen de organisatie, ligt het in de rede dat uw statutaire verantwoordelijkheden hiermee in lijn worden gebracht.

Hoewel uw directe betrokkenheid bij de stichting hiermee ten einde komt, blijft de door u geïnitieerde methodiek en organisatie een waardevol fundament voor het verdere herstelproces.

Ik wens u veel succes met uw toekomstige projecten en dank u, namens het kabinet, voor de energie en gedrevenheid waarmee u zich heeft ingezet voor de belangen van de gedupeerden.

Een afschrift van deze brief zend ik aan de minister-president.

Hoogachtend,

de staatssecretaris Herstel Toeslagen,

Sandra Palmen-Schlangen